

Smernica č.1/2026 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov

Článok 1

Účel vydania

Tento program sa vydáva v súlade so Smernicou MŠVVaŠ SR č. 1/2025, k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach, ktoré nadobudlo účinnosť 1.2.2025. Upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach, postupy prevencie a metódy riešenia šikanovania.

Článok 2

Charakteristika šikanovania

(1) **Šikanovaním** v škole sa rozumie obťažovanie formou spravidla opakujúceho sa nežiaduceho správania šikanujúceho voči šikanovanému, ktoré je motivované úmyslom získať nad šikanovaným prevahu, šikanovaného ponižit' alebo získať vynútené mocenské postavenie, v dôsledku ktorého dochádza alebo môže dôjsť k vytváraniu zastráajúceho, nepriateľského, zahanbujúceho, ponižujúceho, potupujúceho, zneuct'ujúceho, zámerne zraňujúceho alebo urážajúceho prostredia vo forme verbálneho šikanovania, fyzického šikanovania, psychického šikanovania, emocionálneho šikanovania, nebezpečného elektronického obťažovania alebo nebezpečného prenasledovania. Podstatou šikanovania je najmä:

- a) úmysel ublížit' druhému fyzicky alebo psychicky,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) prevaha šikanujúceho alebo skupiny šikanujúcich nad šikanovaným.

(2) **Priame šikanovanie** je také, pri ktorom šikanujúci zameriava svoje konanie priamo na šikanovaného opakujúcim sa úmyselným verbálnym, psychickým, emocionálnym alebo fyzickým násilím, pri ktorom sú spravidla prítomní aj účastníci šikanovania; je spojené s cieľom získať prevahu v kolektíve.

(3) **Nepriame šikanovanie** je také, pri ktorom šikanujúci používa metódy a nástroje vzťahového násillia a emocionálneho vydierania, najmä v podobe prehliadania, ignorovania, zámerného vyčleňovania šikanovaného z kolektívu, šírenia nepravdivých alebo znevažujúcich informácií, citlivých zvukových alebo obrazových záznamov alebo zvukovo-obrazových záznamov o šikanovanom alebo manipulovaním názorov a postojov ostatných členov sociálnej skupiny k šikanovanému.

(4) **Šikanujúcim** je žiak alebo skupina žiakov, ktorí opakovane psychicky alebo fyzicky ubližujú šikanovanému.

(5) **Šikanovaným** je žiak alebo skupina žiakov, ktorí sú vystavení šikanovaniu.

(6) **Účastníkom šikanovania** je žiak alebo skupina žiakov, ktorí sú prítomní pri šikanovaní, alebo ktorí majú o šikanovaní vedomosť a nie sú šikanujúcimi ani šikanovanými.

(7) **Dôvodom šikanovania** je najmä osobitná charakteristika šikanovaného spočívajúca spravidla v jeho zdravotnom znevýhodnení, pohlaví, náboženskom vyznaní alebo viere, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine, sexuálnej orientácii alebo rodovej identite, jazyku, sociálnom, spoločenskom alebo majetkovom postavení jeho rodiny, alebo iná osobná charakteristika spojená spravidla s nosením okuliarov, nadváhou alebo nízkou pohybovou gramotnosťou.

(8) **Verbálnym šikanovaním** sa rozumie opakované nadávanie, urážanie, posmievanie sa, dobiedzanie, vyhrážanie sa fyzickým útokom, navádzanie na fyzický útok, prikazovanie šikanovanému vykonať určitý úkon proti jeho vôli, zastráňovanie, vydieranie alebo vylúčenie šikanovaného z kolektívu.

(9) **Fyzické šikanovanie** je nežiaduci a nechcený fyzický kontakt pre šikanovaného, pri ktorom šikanujúci šikanovaného opakovane bije, udiera, sáče alebo kope do neho, podráža ho alebo hádže do neho rôzne predmety, skrýva, poškodzuje, privlastňuje si alebo ničí veci šikanovaného.

(10) **Psychické a emocionálne šikanovanie** je ubližovanie negatívnym ovplyvňovaním psychiky, emócií, nálady a duševného rozpoloženia šikanovaného, najmä opakovaným ponižovaním, zosmiešňovaním, zahanbovaním, opovrhovaním, ohováraním v jeho neprítomnosti, rozširovaním nepravdivých informácií alebo urážaním rodinných príslušníkov alebo blízkych osôb.

(11) **Elektronické šikanovanie – kyberšikanovanie** je verbálne, psychické a emocionálne šikanovanie uskutočňované v kybernetickom priestore bez fyzického kontaktu šikanujúceho a šikanovaného prostriedkami informačnej a komunikačnej technológie, ktoré môže mať aj anonymnú povahu, a pri ktorom šikanujúci dokáže uskutočniť útoky z rôznych miest, pričom šikanovaný sa o napadnutí nemusí okamžite dozvedieť a nemusí byť schopný identifikovať šikanujúceho; zverejnené informácie, fotografie, audiozáznamy a videozáznamy môžu byť prístupné veľkému počtu osôb a môže byť náročné ich odstrániť z kybernetického priestoru. Kyberšikanovanie má najčastejšie tieto znaky:

- a) sociálna prevaha alebo psychická prevaha šikanujúceho, nie je nutná fyzická prevaha,
- b) šikanujúci vystupuje často anonymne,
- c) útok nevyžaduje fyzický kontakt šikanujúceho a šikanovaného,
- d) šikanujúci spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu šikanovaného na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
- e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
- f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
- g) šikanujúci je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
- h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
- i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,

j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,

k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

(12) Za šikanovanie sa **nepovažuje**:

a) jednorazový alebo impulzívny prejav násillia alebo agresie medzi žiakmi akútnym neovládnutím emócií, ktoré bezprostredne odznievajú,

b) prejav násillia alebo agresie medzi žiakmi mimo školy, ktorý nevyplýva zo vzťahov medzi žiakmi v škole, okrem kyberšikanovania,

c) nehoda medzi zamestnancom školy a žiakom súvisiaca s výchovno vzdelávacím procesom.

Článok 3

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

(1) Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu trestného činu, kedy môže byť šikanujúci od veku 14 rokov trestne stíhaný najmä za trestný čin:

- a) ublíženia na zdraví,
- b) obmedzovania osobnej slobody,
- c) lúpeže,
- d) vydierania,
- e) hrubého nátlaku,
- f) nátlaku,
- g) porušovania domovej slobody,
- h) sexuálneho násillia,
- i) sexuálneho zneužívania,
- j) krádeže,
- k) neoprávneného užívania cudzej veci,
- l) poškodzovania cudzej veci,
- m) nebezpečného vyhrážania sa,
- n) nebezpečného prenasledovania,
- o) výroby detskej pornografie,
- p) rozširovania detskej pornografie,
- q) prechovávanía detskej pornografie a účasti na detskom pornografickom predstavení,
- r) ohovárania.

(2) Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu priestupku proti:

- a) občianskemu spolunažívaniu,
- b) majetku.

(3) Skutočnosť, že šikanujúci nie je trestne zodpovedný z dôvodu nízkeho veku, nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody.

(4) Zamestnanec školy, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie k prevencii a riešeniu šikanovania, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin:

- a) neprekazenia trestného činu,
- b) neoznámenia trestného činu,
- c) ublíženia na zdraví.

Článok 4

Prevencia šikanovania

(1) Pri prevencii šikanovania škola dbá na vytváranie bezpečného prostredia, v ktorom sa vznik šikanovania aktívne obmedzuje.

(2) Pri prevencii šikanovania škola primerane pôsobí na žiakov podľa ich veku a psychickej a intelektuálnej úrovne s dôrazom na hodnotovú výchovu.

(3) Za prevenciu šikanovania v škole zodpovedá riaditeľ školy. Riaditeľ školy zabezpečuje činnosti súvisiace s prevenciou šikanovania prostredníctvom činnosti pedagogických a odborných zamestnancov, vrátane školského podporného tímu (ŠPT), ktorý sa podieľa na preventívnych aktivitách a intervenciách v prípade podozrenia na šikanovanie.

(4) Prevencia šikanovania sa zabezpečuje najmä:

a) využívaním takého obsahu výchovy a vzdelávania a takých metód a foriem výchovy a vzdelávania, ktoré posilňujú úctu, toleranciu, empatiu a solidaritu žiakov najmä voči sebe navzájom,

b) aktívnym sústavným výchovným pôsobením pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca vrátane prejavenia záujmu o problémy žiaka v škole a mimo nej,

c) dlhodobou strategickou činnosťou, realizáciou overených preventívnych programov s doplnením o činnosti neformálneho vzdelávania najmä prednášky, diskusie, organizovaných školou alebo inými subjektmi a mimoškolskými činnosťami, ktoré posilňujú v žiakoch úctu, toleranciu, empatiu a solidaritu najmä voči sebe navzájom,

d) spoluprácou so zákonnými zástupcami rodičmi alebo inou fyzickou osobou, ktorá má žiaka zvereného do starostlivosti,

e) aktívnym prístupom orgánov školskej samosprávy pri navrhovaní a prerokovaní školského poriadku, školského vzdelávacieho programu a opatrení školy k prevencii šikanovania,

f) spoluprácou školy so zariadeniami poradenstva a prevencie, pričom pri prevencii šikanovania zariadeniami poradenstva a prevencie sa informovaný súhlas zákonného zástupcu nevyžaduje.

g) anonymným systémom nahlasovania šikanovania, napríklad prostredníctvom schránky dôvery alebo online formulára dostupného na webovom sídle školy – v sekcii Škola – Školský psychológ (<https://www.sossaca.sk/o-skole/skolsky-psycholog>).

(5) Riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický alebo odborný zamestnanec priebežne informuje zákonných zástupcov o opatreniach školy pri prevencii šikanovania na triednej schôdzi zákonných zástupcov v škole alebo na webovom sídle školy (v sekcii Dokumenty a tlačivá).

(6) Riaditeľ školy zodpovedá za systémové aktivity školy pri prevencii šikanovania. V spolupráci s pedagogickou radou a orgánmi školskej samosprávy:

a) rozpracúva opatrenia školy pri prevencii šikanovania v školskom poriadku,

b) zabezpečuje dôkladný výkon dozoru v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať.

(7) Riaditeľ školy:

a) zabezpečuje školenie pedagogických a odborných zamestnancov v oblasti prevencie a riešenia šikanovania, minimálne raz ročne

b) pri závažných prípadoch šikanovania bezodkladne informuje zriaďovateľa a príslušné orgány školskej samosprávy,

c) zverejňuje kontaktné údaje právnických osôb, ktoré sa zaoberajú prevenciou a riešením šikanovania,

d) oboznamuje zamestnancov školy so spôsobom oznamovania šikanovania a preverovania šikanovania,

e) zabezpečuje poučenie zamestnancov školy o skutočnosti, že šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu priestupku alebo skutkovú podstatu trestného činu,

f) zabezpečuje poučenie zamestnancov školy o skutočnosti, že šikanujúcemu môže byť uložené opatrenie vo výchove a o skutočnosti, že ak šikanujúci nie je trestne zodpovedný z dôvodu nízkeho veku, nie je to prekážkou na podanie trestného oznámenia a na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú šikanujúci spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú spôsobil na zdraví

Článok 5

Metódy riešenia šikanovania

(1) Riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický alebo odborný zamestnanec zostavuje skupinu zamestnancov školy, ktorá navrhuje a zabezpečuje postup pri riešení šikanovania; jej členmi sú najmä triedny učiteľ, školský psychológ, výchovný poradca.

(2) Opatrenia, metódy a postupy pri obmedzovaní šikanovania a nápravy jej dôsledkov sa navrhujú tak, aby zodpovedali vývinovej, emocionálnej zrelosti a veku šikanujúceho, šikanovaného a účastníkov šikanovania.

(3) Riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický alebo odborný zamestnanec pri preverovaní incidentu, ktorý zahŕňa podozrenie zo šikanovania bez zbytočného odkladu najmä:

a) zabezpečí pomoc a ochranu potenciálnemu šikanovanému,

b) zabezpečí, aby v priebehu preverovania nedošlo k ďalšej konfrontácii medzi potenciálnym šikanujúcim a potenciálnym šikanovaným,

c) informuje zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia potenciálneho šikanujúceho, potenciálneho šikanovaného a potenciálnych účastníkov šikanovania,

d) spíše a zaeviduje záznam o incidente.

(4) Riaditeľ pri incidente podľa potreby kontaktuje:

a) zariadenie poradenstva a prevencie,

b) orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,

c) okresný úrad, ak ide o podozrenie zo spáchania priestupku, alebo políciu, ak ide o podozrenie zo spáchania trestného činu,

d) poskytovateľa záchranej zdravotnej služby.

(5) Riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický alebo odborný zamestnanec pri preverovaní podozrenia zo šikanovania:

a) zabezpečí zistenie účastníkov šikanovania a ďalších svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov medzi účastníkmi šikanovania alebo medzi svedkami,

b) uchováva dôkazy o podozrení zo šikanovania v nevyhnutnom rozsahu a počas nevyhnutného času,

c) v prípade potreby zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických alebo odborných zamestnancov,

d) zabráňuje zľahčovaniu šikanovania a takému konaniu, ktoré môže viesť k neriešeniu šikanovania, preverovaniu šikanovania pod emocionálnym nátlakom alebo v prítomnosti iných žiakov alebo k zverejňovaniu informácií z preverovania šikanovania

Článok 6

Opatrenia na riešenie šikanovania

(1) Škola dbá na bezodkladné riešenie šikanovania.

(2) Vo vzťahu k šikanujúcemu riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický alebo odborný zamestnanec:

a) zabezpečí individuálny rozhovor odborného zamestnanca školského podporného tímu so šikanujúcim, v prípade potreby aj za prítomnosti jeho zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia s cieľom objasnenia motivácie, sociálneho a rodinného pozadia správania šikanujúceho a určenia ďalšieho postupu; časti rozhovoru sa môžu konať aj bez prítomnosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia, ak na to dá zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia preukázateľný súhlas,

b) navrhne podľa potreby intervenciu v zariadení poradenstva a prevencie alebo zabezpečí intervenciu prostredníctvom odborného zamestnanca školy, vrátane podporných činností v príslušnej triede a zabezpečí podmienky pre fyzickú a psychickú bezpečnosť žiakov príslušnej triedy,

c) môže podľa potreby uložiť opatrenie vo výchove alebo znížiť stupeň klasifikácie správania žiaka.

(3) Vo vzťahu k šikanovanému riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický alebo odborný zamestnanec:

a) zabezpečí podmienky na fyzickú a psychickú bezpečnosť šikanovaného,

b) zabezpečí šikanovanému bezodkladnú psychologickú pomoc a podporu,

c) zabezpečí šikanovanému podľa potreby, cieleňú a systematickú podporu

d) spolupracuje podľa potreby so Štátnou školskou inšpekciou, Regionálnym úradom školskej správy alebo s Úradom komisára pre deti.

(4) Vo vzťahu k účastníkom šikanovania riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický alebo odborný zamestnanec:

a) zabezpečí účastníkom šikanovania podľa potreby individuálnu podporu a poradenstvo na základe posúdenia školského podporného tímu, školského psychológa alebo psychológa zariadenia poradenstva a prevencie,

b) zabezpečí skupinovú intervenciu v spolupráci so školským podporným tímom alebo so zariadením poradenstva a prevencie,

c) zabezpečí skupinové činnosti s cieľom smerovania žiakov k pozitívnym postojom a hodnotám a k rozvíjaniu schopnosti identifikovať sociálno - patologické javy, najmä v rámci realizácie preventívnych programov, triednických hodín.

(5) Riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický alebo odborný zamestnanec pri rozhovore so zákonným zástupcom alebo so zástupcom zariadenia šikanovaného, šikanujúceho alebo účastníkov šikanovania vo veci šikanovania dbá na zachovanie dôvernosti informácií.

(6) O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.

Článok 7

Prechodné a záverečné ustanovenia

1. Porušenie ustanovení tejto smernice bude považované za závažné porušenie školského poriadku a pracovnej disciplíny vyplývajúcej z povinností pedagogických zamestnancov.
2. Zrušuje sa Smernica č. 3/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach.
3. Smernica nadobúda účinnosť dňom: 11.5.2026
4. Smernicu vypracovala: Mgr. Lucia Šimková

Košice, 7.5.2026

Mgr. Lýdia Sýkorová

poverená vedením školy